

یک پژوهشگر در تحلیل چرایی رتبه ۱۶۲ ایران از ۱۶۹ کشور در شاخص رفاهی «لگاتوم»:

حاکمیت افزایش رفاه اجتماعی را وظیفه خود نمی‌داند

رامتین مونیق

در چند دهه گذشته، و به خصوص با آغاز و تشدید تنش‌های جمهوری اسلامی با غرب، ایرانیان هر ساله افت کیفیت زندگی و رفاه خود را احساس می‌کنند در این میان طبقات متوسط رو به پایین و طبقات زحمتکش جامعه بیشترین فشار اقتصادی را متحمل شده‌اند. آمارهای جهانی نیز حاکی از کاهش سطح رفاه در ایران است. ایران با کسب رتبه ۱۲۶ از میان ۱۶۷ کشور در شاخص لگاتوم، در پایین‌ترین سطوح رفاه قرار گرفته است. در حالی که در بخش‌هایی مانند سلامت و آموزش وضعیت نسبتاً قابل قبول است، اما شاخص‌هایی، چون محیط زیست، کارآفرینی و سرمایه‌گذاری در بحران به‌سر می‌برند. لازم به توضیح است که موسسه لگاتوم هر ساله وضعیت کلی رفاه در کشورهای مختلف را مورد بررسی قرار می‌دهد و نتایج آن را به شکل یک گزارش جامع منتشر می‌کند. این گزارش بر پایه یک چارچوب چندبعدی طراحی شده که در آن رفاه صرفاً به مسائل اقتصادی محدود نمی‌شود بلکه ابعاد اجتماعی و انسانی را نیز در بر می‌گیرد. این کاهش رفاه هم در حالی رخ داده است که ایران سرشار از منابع طبیعی است و زمانی در حال رقابت تنگاتنگ با اقتصاد کشورهای همسایه نظیر ترکیه و عربستان بود اما به نظر می‌رسد که منابع طبیعی برای ایرانیان رفاه‌رهم نکرده و رفاه ایرانیان نسبت به کشورهای همسایه فاصله عمیقی گرفته است.

یک تحلیلگر اقتصاد کلان در گفت‌وگو با «توسعه

ایرانی» به تحلیل وضعیت رفاه ایران در شاخص لگاتوم پرداخته است.

روند نزولی شاخص رفاهی ایران از دهه گذشته
پژوهشگر موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی» ابتدا به نحوه رتبه‌بندی کشورها در شاخص رفاهی لگاتوم اشاره کرد و گفت: شاخص لگاتوم یک شاخص ترکیبی است که عملکرد کشورها را در حوزه‌هایی مثل شرایط اقتصادی، سرمایه اجتماعی، شرایط سرمایه‌گذاری، سلامت، آموزش، کیفیت اقتصادی و... بررسی و طبق این مسائل رتبه‌بندی می‌کند. ابوالفضل گرمایی در باره رتبه ایران در این شاخص یادآور شد: رتبه ایران در شاخص لگاتوم از سال ۲۰۰۷ تا آخرین گزارش سال ۲۰۲۳، علیرغم برخی نوسانات، به طور کلی بدتر شده است به طوری که از رتبه ۱۱۹ در سال ۲۰۰۷ به ۱۲۶ در سال ۲۰۲۳ رسید.

ابوالشاهر به رتبه ۱۶۲ ایران در حوزه شرایط اقتصادی از بین ۱۶۷ کشور، اظهار کرد: بررسی در بعضی از حوزه‌ها بیشتر نشان دهنده این ناکارآمدی است اما دلیل اصلی افت شاخص را باید در حوزه‌های مختلف جداگانه بررسی کرد: زیرا بدتر شدن در حوزه‌های مختلف در رتبه کلی در شاخص تأثیرگذار است.

ابوالفضل گرمایی در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی»: «اصولاً زمانی که حاکمیت سیاسی ارتقای رفاه را وظیفه خود نداند، فقط رفاه اقشاری را افزایش می‌دهد که نسبت به آنها پاسخگو و مدیون است و مسلمان‌د شرایطی که سطح مشارکت سیاسی و اقتصادی اقشار مختلف پایین و حاکمیت بیشتر متکی بر کنترل عواید حاصل از منابع طبیعی، به خصوص درآمدهای نفتی باشد، ریل سیاست‌گذاری را به سمت افزایش رفاه جامعه نخواهد برد

گفت و گو

روایت رئیس اتحادیه تولیدکنندگان و فروشندگان پوشاک از وضعیت این صنعت:

حتی یک توقف کوتاه در روند فروش، مساوی با مرگ سرمایه است

گزارش

هشدار پول‌های درشت برای ایران تورم زده:

چاپ چک پول ۵۰۰ هزار تومانی، هشدار جدی برای اقتصاد است

تصویب امکان چاپ چک پول‌های ۵۰۰ و ۵۰ هزار تومانی، اگر چه از منظر اجرایی یک اقدام فنی و اختیاری تلقی می‌شود، اما در سطح کلان، هشدار جدی نسبت به وضعیت ناپایدار اقتصاد ایران است. مقایسه با تجربه کشورهای گرفتار دام تورم بالا نشان می‌دهد که این راه‌حل اگر بدون سیاست‌گذاری پولی منسجم و اصلاحات اساسی باشد، صرفاً مسیر سقوط ارزش پول ملی را تسریع خواهد کرد. به گزارش اقتصاد ۲۴، طی روزهای اخیر و در حالی که هنوز افکار عمومی درگیر تبعات اقتصادی جنگ ۱۲ روزه شوک‌های تورمی آن است، یک عضو کمیسیون اقتصادی مجلس از تصویب امکان چاپ چک پول‌های ۵۰۰ و ۵۰ هزار تومانی خبر داده است. مبین ظهوریان، عضو کمیسیون اقتصادی مجلس، در گفت‌وگو با رسانه‌ها اعلام کرد: «امکان چاپ چک پول‌های دویست هزار تومانی و پانصد هزار تومانی هم تصویب شده است... این اختیار به بانک مرکزی داده شده که در شرایط خاص این کار را انجام دهد». او همچنین افزود که این تصمیم در چارچوب آمادگی برای «پام جنگ» و «بحران» گرفته شده و گرچه فعال‌بحران پایان یافتن، اما این اختیار برای «پنده» در نظر گرفته شده است.

افزایش رقم چک پول‌ها معمولاً نشانه‌ای از کاهش ارزش پول ملی و تورم بالاست؛ است. زمانی که مردم برای خریدهای روزمره به حجم زیادی پول نیاز دارند، چک پول‌های قبلی کارایی خود را از دست

این کارشناس مسائـل اقتصادی افزود: حوزه‌هایی مانند شرایط اقتصادی و کیفیت اقتصادی بیشتر بن افت‌ها را داشته زیر التهابات اقتصادی مانند تورم، ناکارآمدی و کاهش سرمایه ثابت به آن دامن زده است. در حوزه‌هایی مانند سرمایه اجتماعی و آزادی فردی هم، شرایط ارزیابی شده به تدریج بدتر شده است که آن را باید ناشی از کاهش سطح اعتماد و مشارکت سیاسی و مدنی دانست.

به اعتقاد او، به طور کلی بحران‌های مزمن اقتصادی، کاهش سرمایه‌گذاری فزاینده در محیط اقتصادی، افت کیفیت حکومت‌داری و مشارکت پایین سیاسی به افت شاخص‌های رفاهی منجر شده است.

مافیای ترکیه به شدت ایران عمل نمی‌کند

گرمایی درباره علت اینکه «چرا سرمایه‌گذاری در کشورهای همسایه مانند ترکیه از ایران فراتر رفته و در کل فاصله ایران و این کشورها در شاخص لگاتوم افزایش پیدا کرده است؟» پاسخ داد: سرمایه‌گذاری صنعتی در دورپیمایی سرمایه قدری بخش مولد را تحریک می‌کند ولی ایران که به صورت مداوم از محل رانت منابع می‌خواهد این قضیه را تأمین کند، مسلماً در حوزه سرمایه‌گذاری نمی‌تواند موفق باشد.

او تصریح کرد: در این قضیه حضور احزاب سیاسی و مشارکت سیاسی هم موثر می‌شود که حاکمیت آن کشور در ربابش منافع و گره‌گه‌های اصلی اقتصاد به شدت حاکمیت و مافیای ایرانی عمل نمی‌کند نمی‌تواند عمل کند. در ترکیه شدت نسوق پیدا کردن منافع به سمت گروه‌های ذی نفوذ کمتر از ایران است و به همین دلیل انتفاع از این منافع در بخش‌های غیرمولد کاهش پیدا می‌کند.

این تحلیلگر مسائل اقتصادی ادامه داد: شاهدیم که در اقتصاد ایران به خصوص در ۲ دهه اخیر، بحث سرمایه‌داری مالی هم به رانت منابع دامن زده و نیاز به سرمایه‌گذاری مولد نمی‌بیند. همچنین بخش زیادی از شاخص لگاتوم مربوط به موضوعات مدنی مثل مشارکت و غیره است که در کشورهایی مثل ترکیه شرایط بهتری دارد.

نقش ضعیف تر ایران در پازل سرمایه‌داری جهانی

گرمایی درباره مقایسه شاخص رفاهی ایران با کشورهای عربی همسایه، عنوان کرد: البته نقشی که ایران در پازل جهانی سرمایه‌داری بازی می‌کند، به مراتب ضعیف‌تر از نقش است که عربستان، امارات و کویت بازی می‌کنند. او توضیح داد: آنها به نوعی جایگاه خود را در همکاری استراتژیک با امریکا تعریف کرده‌اند و الان هم در

نقشی که ایران در پازل جهانی سرمایه‌داری بازی می‌کند، به مراتب ضعیف‌تر از عربستان، امارات و کویت است.

آنها به نوعی جایگاه خود را در همکاری استراتژیک با امریکا تعریف کرده‌اند و الان هم در همکاری استراتژیک با چین قرار می‌گیرند
اما نقش ایران در این پازل به هیچ عنوان همکاری استراتژیک نیست و برای مثال مانند آن‌ها سرمایه‌گذاری جذب نمی‌کنند و این در حوزه‌های مختلف شاخص لگاتوم را پایین‌تر می‌آورد

پژوهشگر موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی: حوزه‌هایی مانند شرایط اقتصادی و کیفیت اقتصادی بیشتر بن افت‌ها را در شاخص رفاهی لگاتوم داشته به صورتی که رتبه ایران در حوزه شرایط اقتصادی ۱۶۲ بین ۱۶۹ کشور است. به طور کلی بحران‌های مزمن اقتصادی، کاهش سرمایه‌گذاری فزاینده در محیط اقتصادی، افت کیفیت حکومت‌داری و مشارکت پایین سیاسی به افت شاخص‌های رفاهی منجر شده است

سرمایه در دکتـرین تولید، به جای در جازدن، حتی به افول ظرفیت‌های رشد پایدار، ناووری و ایجاد شغل‌های مولد دامن زده است. این شرایط نزولی در حوزه سرمایه‌گذاری و شرایط کسب و کار موجب بدتر شدن حوزه کیفیت اقتصادی، شامل رشد اقتصادی، نابرابری و تورم هم شده است که خود را در سقوط ۱۵ پله‌ای در کیفیت اقتصادی و رسیدن به رتبه ۱۲۸ نشان می‌دهد

این تحلیلگر تاکید کرد: نمی‌توانیم به طور کلی از اقتصاد مبتنی بر تصاحب رانت و انتقال ارزش از صنایع پایین دستی، با مشخصه انباشت سرمایه پایین و اشتغال بالا، به صنایع بالادستی، با مشخصه انباشت سرمایه بالا و اشتغال پایین انتظار رشد بالا داشته باشیم که البته همین موضوع، در جازدن بهروری را اجتناب‌ناپذیر می‌کند

به گفته او، در کشوری مانند ایران به دست آوردن موقعیت اقتصادی بیشتر از همه مبتنی بر ربابیش قدرت خرید از مسیر رشد تورمی مزمن قیمت‌هاست و نابرابری در آمدی هم که هر سال رشد فزاینده دارد، به بدتر شدن حوزه کیفیت اقتصادی منجر می‌شود که رتبه ایران را در شاخص لگاتوم بدتر می‌کند.

حاکمیت به فکر رفاه نیست
گرمایی اظهار کرد: کاهش رتبه ایران در شاخص رفاهی لگاتوم در شرایطی رخ می‌دهد که کشور سرشار از منابع طبیعی، از جمله ذخایر انرژی و معادن است اما خود این معادن و منابع طبیعی برای ایران رفاه به همراه نیاورده است.

است. در ۲ دهه اخیر هم شدت این انحراف، یعنی از دکتـرین تولید به دکتـرین توزیع، به لطف سیاست‌گذاری‌های نئولیبرال و ابزارسازی‌های مالی بیشتر شده و به تراز از بهره سرمایه‌تمرکز کرده‌اند. او ادامه داد: سرمایه در دکتـرین تولید به دنبال ایجاد و کسب ارزش افزوده به واسطه استفاده از نیروی کار در بخش‌های مولد است. این خود نیازمند تشدید سرمایه‌گذاری است، اما زمانی که سرمایه در ارتـزاق از رانت منابع متمرکز شده باشد، سعی می‌کند به جای خلق ارزش افزوده، یک طرف‌ا از ارزش افزوده تولید شده توسط کارگران کشورهای واردکننده نفت و گاز منتفع شود و از طرف دیگر با فروش محصولات وارداتی و فرآورده‌های انرژی به مصرف‌کنندگان داخلی بخش بزرگی از ارزش افزوده نازل بخش‌های تولیدی ناپهین، را که تکنولوژی و سرمایه پایین مشغول هستند، در داخل بیلعد.

این کارشناس تصریح کرد: افزایش وزن انتفاع از بهره‌سرمایه به واسطه نهادهای مالی، که در دو

دهه اخیر رشد کرده‌اند، کاهش سرمایه‌گذاری صنعتی را تشدید می‌کند.

اقتصاد مبتنی بر رانت کیفیت ندارد
گرمایی همچنین درباره سقوط ایران در حوزه شرایط کسب و کار عنوان کرد: سقوط ایران در شرایط کسب و کار هم در همین افق قابل تحلیل است. او توضیح داد: مشکل مزمن و خصوصی فساد است، به قديمی ایران در تکمیل و تشدید دورپیمایی

وجود ندارد و فصل بعد هم نمی‌توانید آن را بفروشید. یعنی فقط یک توقف کوتاه، تولید را از پادرمی‌آورد.

رئیس اتحادیه تولیدکنندگان و فروشندگان پوشاک تهران در رابطه با وضعیت ماشین‌آلات و تجهیزات تولید در کشور نیز توضیح داد: وضعیت خوبی در این خصوص نداریم و اکثر ماشین‌آلات مافروضه شده‌و این دستگاه‌ها هرکدام بیش از پنج سال عمر دارند و دستگاه‌هایی که امروز هست متأسفانه بسیار قدیمی هستند و کار کردن با آن برای کارگر ایرانی دشوار است و همین امروز اگر بخواهیم خط تولید را نوسازی کنیم، هیچ راهی نداریم. چرا که نه سرمایه‌مان اجازه می‌دهد و نه بانک‌وای برای این منظور تخصیص می‌دهد؛ از طرفی هم بازار خوابیده است پس تولیدکننده‌ای که نتوانسته حتی جنس فصل قبلیش را بفروشد، چطور می‌خواهد هزینه تجهیزات جدید را بدهد؟ شیرازی در مورد اینکه آیا بانک‌ها یانهادهای حمایتی، تسهیلاتی برای نوسازی تجهیزات تولید می‌دهند یا خیر نیز خاطر نشان کرد: این موضوع مواعنی دارد و اصلاً آن نیست. بانک‌ها آن قدر شرایط را سخت کرده‌اند و ضامن می‌خواهند که عملاً هیچ کس نمی‌تواند از این تسهیلات استفاده کند و در این شرایط، اصلاً امکان نوسازی وجود ندارد. مگر آنکه دولت خودرود کند و یا یک بسته حمایتی فوری، تسهیلات ویژه برای تولید در نظر بگیرد.

او ادامه داد: این روزها تولیدکننده حتی به اجاره لواحد تولیدش را در نمی‌آورد. این در حالی است که دولت یا شهرداری یا بایدهضاهایی مانند سوله‌های بلااستفاده را در اختیار تولیدکننده قرار دهد و میزان اجاره کمی برای آن در نظر گیرد، یا حتی به صورت امانی آنها را امانداری کند. در این شرایط تولیدکننده اگر مکان و تجهیزات مناسبی داشته باشد، می‌تواند زنده بماند.

چنان چه شاید حتی بتوان از مهم‌ترین مخالفتی را که با انتشار اسکناس‌های جدید مطرح می‌شود تورم زا بودن آن عنوان کرد. در همین رابطه برخی ایـن نگرانی را مطرح می‌کنند که چاپ اسکناس‌های جدید می‌تواند اثرات تورم‌زبرای اقتصاد داشته باشد. دلیل این ادعا تأثیر نقدینگی در افزایش تورم به عنوان یک موتور اصلی رشد سطح عمومی قیمت‌ها مطرح می‌شود.

چنان چه شاید حتی بتوان از مهم‌ترین مخالفتی را که با انتشار اسکناس‌های جدید مطرح می‌شود تورم زا بودن آن عنوان کرد. در همین رابطه برخی ایـن نگرانی را مطرح می‌کنند که چاپ اسکناس‌های جدید می‌تواند اثرات تورم‌زبرای اقتصاد داشته باشد. دلیل این ادعا تأثیر نقدینگی در افزایش تورم به عنوان یک موتور اصلی رشد سطح عمومی قیمت‌ها مطرح می‌شود.

خبر اقتصادی

بانک مرکزی:

رشد اقتصادی ۳،۱۴،۰۳ درصد شد

عملکرد تولید ناخالص داخلی کشور در سال ۱۴۰۳ «با احتساب نفت» و «بدون احتساب نفت» به قیمت‌های ثابت سال ۱۴۰۰ با افزایش ۳۰،۱ و ۳۰،۴ درصدی همراه بوده است. به گزارش تسنیم، بررسی عملکرد در رشد اقتصادی بر حسب گروه فعالیت‌های اقتصادی (به قیمت‌های ثابت سال ۱۴۰۰) نشان می‌دهد، رشد تولید ناخالص داخلی در سه ماهه چهارم سال ۱۴۰۳ حاصل تحقق رشد مثبت ارزش افزوده در تمامی گروه‌های اصلی بوده است. لازم به توضیح است در دوره زم‌بور، رشد محقق شده گروه‌های «کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری»، «نفت و گاز»، «صنایع و معادن» و «خدمات» نسبت به دوره مشابه سال قبل از آن به ترتیب معادل ۲۸،۴، ۲۰،۴ و ۳۰،۹ درصد بوده است.

■ ■ ■

مدیر عامل آب و فاضلاب:

تهرانی‌ها ۲۰ درصد صرفه جویی نکنند؛

وارد فاز قطعی آب می‌شویم

مدیر عامل شرکت آب و فاضلاب استان تهران گفت: چنانچه ۲۰ درصد صرفه جویی در مصرف آب صورت گیرد قطعی نخواهیم داشت در غیر این صورت وارد فاز قطعی آب خواهیم شد. به گزارش ایسنا، محسن کارکنی افزود: به کسانی که بیش از ۲ برابر الگو مصرف آب دارند اخطار می‌دهیم و اگر رعایت نکنند به مدت ۲۴ ساعت آبشان قطع خواهد شد و قیمت تعرفه‌هایشان نیز به صورت تصاعدی افزایش پیدا می‌کند. او همچنین عنوان کرد: کسانی که پمپ و مخزن ندارند منازل شان در طبقات بالا واقع شده قطعی آب دارند، ما مجبور هستیم اعمال محدودیت فشار داشته باشیم اما قطعی برنامه‌ریزی شده اعمال نکرده‌ایم اما احترام در منازل باید مخزن به میزان مکفی و به ازای هر نفر ۷۵ لیتر تعبیه و بعد از مخزن پمپ تعبیه‌شود.

■ ■ ■

هشدار یک کارشناس درباره اخراج کارگران افغان: تورم کم در انتظار افزایش ۱۵ تا ۲۰ درصدی است

یک کارشناس بازار مسکن معتقد است: اخراج مهاجران افغانستانی به دلیل تأثیر بسیار دستمزد‌ها، تورم مسکن را بین ۱۵ تا ۲۰ درصد افزایش داده‌د. به گزارش تجارت‌نیوز، کامیار سرافراز عنوان کرد: یکی دیگر از پیامدهای خروج این نیروهای انسانی، کاهش سرعت ساخت پروژه‌های مسکونی است: به طوری که پروژه‌هایی که قبلاً در مدت ۱۸ تا ۲۰ ماه تکمیل می‌شدند، اکنون بین ۲۴ تا ۶۶ ماه زمان می‌برند او تصریح کرد: به طور جدی معتقدم هیچ جایگزینی برای این گروه از اتباع وجود ندارد. استفاده از نیروهای داخلی ممکن است از سایر صنایع تأمین شود که این مساله هم به آن صنایع آسیب وارد می‌کند و هم زمان بر است

■ ■ ■

دبیر انجمن تولیدکنندگان برنج:

نرخ برنج با محاسبات اشتباه قد کشید!

دبیر انجمن تولید کنندگان برنج تصریح کرد: انجمن تولید کنندگان و تأمین کنندگان برنج که نقش پررنگی در تولید داخلی و واردات کسری نیاز کشور دارد، وضعیت بحرانی کنونی را حاصل سیاست گذاری‌های غلط دولت سیزدهم و چهاردهم می‌داند. مسیح کشاورز در گفت‌وگو با ایلنا، توضیح داد: مشکل از آنجایی آغاز شد که دولت سیزدهم با اکتاه به آمار میهم، تولید داخلی برنج را ۱۳ میلیون و ۷۰۰ هزار تن اعلام کرد. این رقم تا اوایل دولت چهاردهم نیز مبنای برنامه‌ریزی قرار گرفت، در حالی که طبق برآوردهای مرکز آمار و برنامہ‌بودجه، نیاز کشور حدود ۲۱ میلیون تن است. این تفاوت ۵۰۰ تا ۵۰۰ هزار تن میان نیاز واقعی و تولید داخلی، منجر به اشتباهات جدی در سیاست گذاری‌های واردات شد. متأسفانه برخی نمایندگان نیز با تکیه بر این اطلاعات ناقص، جلوی واردات کافی را گرفتند.

■ ■ ■

دبیر انجمن خودروسازان:

مخالفت وزارت صمت با اصلاح قیمت محصولات ایران خودرو و غیر قانونی است

دبیر انجمن خودروسازان ایران در نامه‌ای رسمی خطاب به معاون اول رئیس جمهور، خواستار ممناعت از «استندادهای غیرقانونی وزارت صمت» در مخالفت با اصلاح قیمت محصولات ایران خودرو شد. به گزارش تسنیم، احمد نعمت‌بخش در این نامه نوشته است: «اقدام ایران خودرو در تعیین قیمت‌های جدید با توجه به نعل چندین ماهه سازمان حمایت و وزارت صمت با توجه به افزایش ۵۵ درصدی نهاده‌های تولید نسبت به آخرین قیمت‌ها اعمال شده در آبان ۱۴۰۳، در زمان صدور حکم‌رای هیات عمومی دیوان عدالت اداری رایج به ابطال حسابداری صورت گرفته است.»

■ ■ ■

با افزایش ۲۴ هزار واحدی شاخص کل:

بورس برای یک هفته سبز ماند

بازار سرمایه پس از دو هفته ریزش، تمام روزهای کاری هفته جاری سبزپوش بود و روز گذشته هم شاخص کل با افزایش بیش از ۲۴ هزار واحد به رقم ۷۸۵ و ۷۸۵ هزار و ۲۸۵ رسید. به گزارش ایسنا، چهارشنبه ۲۵ تیر تعداد سهام مثبت بورس ۲۸۵ عدد و سهام منفی ۲۴ عدد بود. تعداد خریداران به بیش از ۳۷ هزار نفر رسید. به طور کلی بازار ۰،۸۸ درصد افزایش داشت. همچنین دیروز ۲۸،۲ درصد فقره معامله به ارزش حدود ۱۱ هزار میلیارد تومان در بازار سهام انجام شد. روز چهارشنبه شاخص فرابورس ایران هم افزایش ۱۲۷ واحدی تجربه کرد و به ۲۵ هزار و ۲۸۵ رسید.